

**T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI**

Tariff: 05.02.21

Bayı: 3550

D. Müsavat Dervişoğlu
İzmir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilen 24 Haziran 2018'den bu yana ekonomi alanındaki bağımsız kurumların siyasi baskı altında kararlar aldığı bir dönem yaşanmaktadır. Özellikle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın üst kademelerinde yapılan görev değişiklikleri ve akabinde Cumhurbaşkanının söylemleri doğrultusunda alınan kararların ekonomimiz üzerinde oluşturduğu külfet artarak devam etmiştir. Ülkemizin yaklaşık 130 milyar dolarlık rezerv kaybına uğradığı bu dönem şeffaf bir biçimde kamuoyu ile paylaşılmalıdır. Merkez Bankasının bu dönemde herhangi bir siyasi baskı altında olup olmadığı, Para Politikası Kurulu (PPK) toplantılarında uzmanların rahatlıkla karar alıp alamadıkları, PPK toplantı tutanaklarının incelenip kamu bankaları aracılığı ile yapılan döviz satışlarının miktarları, kimlere ve hangi yöntem ile yapıldığının ortaya çıkarılması, bu yöntem ile özel veya tüzel kişilere haksız kaynak aktarımının gerçekleşip gerçekleşmediğinin ortaya çıkarılması, meydana gelen bu rezerv kaybının sorumlularının tespit edilmesi, ekonomide güveni zedeleyen yanlış politikaların belirlenip yeniden uygulanmasının önüne geçilmesi amacı ile Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

D. Müsavat DERİŞOĞLU
İzmir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Türkiye 24 Haziran 2018 tarihinden itibaren Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçmiş ve bu tarihten itibaren başta ekonomi olmak üzere birçok alanda geriye gidildiği kamuoyu tarafından kabul edilen bir gerçek olmuştur. Ekonomide kötü gidişatın en önemli nedeni “güven” olgusunun yitirilmesinden kaynaklanmaktadır. Cumhurbaşkanı tarafından yapılan açıklamalar, bağımsız olması gereken ekonomi kurumlarımızın ekonomi biliminin gerektirdiği kararları almasına engel olmuştur. Bu husus ekonomi çevrelerinde rahatsızlık yaşatmış ve bunun olumsuz etkileri ekonominin her alanında hissedilmeye başlamıştır.

Temel amacı fiyat istikrarı olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 2018 Ağustos’unda meydana gelen kur şokuna 625 baz puan faiz artırımı ile cevap vermiş ve 2019’un ilk yarısında kurdaki gevşeme ile birlikte iç talepteki daralmanın da etkisi ile enflasyonu %15 seviyesine geriletebilmiştir. Bu tarihten sonra Cumhurbaşkanı ve dönemin Hazine ve Maliye Bakanı “faiz neden, enflasyon sonuç” teorisini uygulamaya başlamıştır. Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre ekonomi yönetimi ile aynı politikaları düşünmediği için dönemin Merkez Bankası başkanı Murat Çetinkaya Temmuz 2019’da görevinden alınarak yerine Murat Uysal getirilmiştir.

Merkez Bankasının üst kademesinde yapılan bu değişiklik ile bahsi geçen teori uygulanmaya başlanmış ve faiz oranları kademeli olarak düşürülmüştür. 2019 Temmuz’a girilirken politika faizi %24 iken Temmuz sonunda 425 baz puan Eylül’de 325 baz puan Ekim’de 250 baz puan Aralık’da 200 baz puan indirilerek %12’ye düşürülmüştür. Aynı dönemde dolar kuru ise 5,65 seviyesinden 5,95 seviyesine yükselmiştir. 2020’de de bu indirimler devam etmiş ve Mayıs ayında politika faizi %8,25’e getirilmiştir. Fakat bu dönemde dolar kuru hızla yükselmeye başlamış ve 7 TL’nin üzerine çıkmıştır.

Beklentilerin doğru yönetilmesi için kimi zaman faiz indirimi kimi zaman faiz artırımı ya da faiz dışındaki hamleler ile piyasalara güven verilmeli ve bu sayede istikrar korunmalıdır. Ekonominin tek enstrümana bağlı kalmadan zamanında ve doğru müdahaleler ile yönetilmesi gerekirken maalesef bu dönemde ekonomi yönetimi ne doğru karar alabilmiş ne de doğru zamanda bunları uygulamaya koyabilmiştir.

Döviz kurundaki bu hızlı yükselişi durdurabilmek için döviz satışları hızlanmıştır. Önceki Başkan Murat Çetinkaya’nın son verdiği günlük satış ihaleleri yerine Hazine ile Merkez Bankası arasındaki eski tarihli bir protokole dayanarak kamu bankaları aracılığı ile döviz satılmaya başlanmıştır. Bu yöntemle döviz satışı devam edilmesi sonucu Mayıs 2020’de Türkiye tarihinde ilk kez eksi net rezerv ile tanışmış ve bu satışların devamı Ekim 2020’de net rezervlerin eksi 48 milyar dolara gerilemesine sebep olmuştur. Yani doğru zamanda doğru şekilde uygulanamayan faiz politikası Türkiye Cumhuriyeti’ne sadece rezervleri açısından bakıldığında 130 milyar dolarlık kayba neden olmuştur.

Tüm bu yöntemlere rağmen döviz kuru kontrol altında tutulamamış ve 2020’nin sonunda Murat Uysal görevinden alınmıştır. Hemen arkasından ise Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak görevinden ayrılmıştır. Yerlerine gelenler ise o güne kadar uygulanan politikalarından vazgeçerek ekonominin beklentileri doğrultusunda yeni adımlar atmaya başlamışlardır. Siyasi irade yaptığı yanlış kabul etmiştir. Fakat Merkez Bankasına yapılan baskılar sonucu uygulanan yanlış ekonomi politikasının neden olduğu 130 milyar dolarlık rezerv kaybının sorumluluğunun kime ait olduğunun üzerine gidilmemektedir. Merkez Bankasının faiz politikalarını belirlediği Para

Politikası Kurulu (PPK) toplantılarında kararın nasıl alındığı ve bu zararın sorumlusunun kim olduğu ortaya çıkarılmalıdır.

Ülkemizin yaklaşık 130 milyar dolarlık rezerv kaybına uğradığı bu dönem şeffaf bir biçimde kamuoyu ile paylaşılmalıdır. Merkez Bankasının bu dönemde herhangi bir siyasi baskı altında olup olmadığı, Para Politikası Kurulu (PPK) toplantılarında uzmanların rahatlıkla karar alıp alamadıkları, PPK toplantı tutanaklarının incelenip kamu bankaları aracılığı ile yapılan döviz satışlarının miktarları, kimlere ve hangi yöntem ile yapıldığının ortaya çıkarılması, bu yöntem ile özel veya tüzel kişilere haksız kaynak aktarımının gerçekleşip gerçekleşmediğinin ortaya çıkarılması, meydana gelen bu rezerv kaybının sorumlularının tespit edilmesi, ekonomide güveni zedeleyen yanlış politikaların belirlenip yeniden uygulanmasının önüne geçilmesi amacı ile Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.